

Ankeroisnimistö

Kasvinsuojeluseuran sanastojaosto 2019

Kasvinsuojeluseuran sanastojaosto on saamansa toimeksiannon mukaisesti laatinut ankeroisnimistön. Alalla toimivat tutkijat olivat nimittäin havainneet, että suomenkielisten nimien käytössä oli sekavuutta ja puutteellisuuksia. Tarkoituksena oli luetteloida Suomessa esiintyvät ja maamme kannalta muuten tärkeät ankeroiset, esimerkiksi kasvintarkastusmielessä merkitykselliset lajit. Nimistössä on kaksi osiota: kasvintuhoojina tunnetut ankeroislajit ja torjuntaeliöinä käytettävät hyötyankeroiset.

Nimistön koostaminen osoittautui haasteelliseksi monestakin syystä. Tiedot ankeroisten esiintymisestä Suomessa ovat vajavaisia, tiettyjen ankeroisten määrittäminen on erittäin vaikeaa ja lajien aiemmassa nimeämisessä on ollut eri käytäntöjä. On lajeja, joista käytetään useita nimiä ja toisaalta joistakin eri lajeista käytetään samaa yleisnimeä.

Muutamien ankeroisten kohdalla ei nimistössä ole mainittu lajinimeä, vaan ainoastaan suku. Näin sen vuoksi, että joidenkin sukujen lajeja on suuri määrä eikä niiden tunnistaminen käytännössä ole mahdollista. Kirjallisuudessa ne käsitellään useimmiten ryhmänä. Luetteloa laadittaessa keskityimme lajistoon, jolla on merkitystä Suomen kannalta. Listaa on tarkoitettu päivittämään sitä mukaa, kun tarvetta uusien ankeroislajien nimeämiseen ilmenee. Tämänhetkisen listan lyhyys kuvastaa osaltaan sitä, että ankeroiset eivät vielä ole meillä niin tärkeässä asemassa kuin meitä eteläisemmissä maissa.

Ankeroisnimistöön on sisällytetty myös englanninkieliset nimet. Kirjallisuudessa mainitaan monia vaihtoehtonimiä, mutta nyt laadittuun luetteloon pyrittiin valitsemaan eniten käytössä oleva nimi. Tuhooja-ankeroisten englanninkielisten nimien kohdalla on siis pyritty yhden nimen käytäntöön kuten suomenkielisissäkin nimissä. Hyötyankeroisilla ei näytä olevan erillisiä englanninkielisiä nimiä. Sen sijaan niiden kohdalla ankeroisten tieteellisen lajinimen eteen lisätään 'entomopathogenic nematode' tai muu vastaava ilmaisu erottamaan hyötyankeroiset haitallisista lajeista.

Sanastojaosto sai ankeroisnimistön laatimiseen arvokasta apua myös ulkopuolisilta asiantuntijoilta. Juha Tuomola, Ville Welling ja Marja Turakainen osallistuivat aktiivisesti nimistön työstämiseen, mistä heille suuret kiitokset.

Kasvinsuojeluseuran sanastojaosto

ANKEROISNIMISTÖ

Kasvintuhooja-ankeroiset		
Tieteellinen suku/lajinimi	Suomenkielinen nimi	Englanninkielinen nimi
<i>Aphelenchoides</i>-suku	Lehtiankeroidet	Foliar nematodes
<i>Aphelenchoides besseyi</i>	Riisinlehtiankeroinen	Rice leaf nematode
<i>Aphelenchoides fragariae</i>	Mansikka-ankerooinen	Strawberry crimp nematode Bud and leaf nematode
<i>Bursaphelenchus mucronatus</i>	Valemäntyankerooinen	Pinewood nematode species complex
<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	Mäntyankerooinen	Pinewood nematode Pine wilt nematode
<i>Ditylenchus destructor</i>	Kuorilahoankerooinen	Potato rot nematode Potato tuber nematode
<i>Ditylenchus dipsaci</i>	Sipulilahoankerooinen.	Stem and bulb nematode
<i>Globodera pallida</i>	Valkoperuna-ankerooinen	White potato cyst nematode
<i>Globodera rostochiensis</i>	Keltaperuna-ankerooinen	Yellow potato cyst nematode
<i>Helicotylenchus</i>-suku	Spiraaliankeroidet	Spiral nematodes
<i>Heterodera avenae</i>	Vehnäankerooinen	Cereal cyst nematode
<i>Heterodera betae</i>	Keltajuurikasankerooinen	Yellow beet cyst nematode
<i>Heterodera schachtii</i>	Valkojuurikasankerooinen	Beet cyst nematode
<i>Heterodera trifolii</i>	Apila-ankerooinen	Clover cyst nematode
<i>Longidorus</i>-suku	Lanka-ankeroiset	Needle nematodes
<i>Longidorus elongatus</i>	Neula-ankerooinen	Needle nematode
<i>Meloidogyne</i>-suku	Juuriäkämäankeroiset	Root-knot nematodes
<i>Meloidogyne chitwoodi</i>	Mukulaäkämäankerooinen	Columbia root-knot nematode.
<i>Meloidogyne enterolobii</i>	Etelänäkämäankerooinen	Guava root-knot nematode

<i>Meloidogyne fallax</i>	Kavalaäkämäankeroinen	False Columbia root-knot nematode
<i>Meloidogyne hapla</i>	Hallaäkämäankeroinen	Northern root knot nematode
<i>Meloidogyne minor</i>	Keltalaikkuäkämäankeroinen	Root-knot nematode
<i>Meloidogyne naasi</i>	Sokerijuurikkaanäkämä- ankeroinen	Barley root-knot nematode
Trichodoridae-heimo sis. <i>Trichodorus</i> - ja <i>Paratrichodorus</i> -suvut	Sikariankeroiset	Stubby-root nematodes
Pratylenchus-suku	Juurihaava-ankeroiset	Lesion nematodes
<i>Pratylenchus penetrans</i>	Kuoliolaikkuankeroinen	Northern root-lesion nematode
<i>Radopholus similis</i>	Banaaniankeroinen	Burrowing nematode
Xiphinema-suku	Tikariankeroiset	Dagger nematodes

Hyötyankeroiset (Biologisessa torjunnassa käytettävät sukkulamadot)	
Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi
<i>Heterorhabditis bacteriophora</i>	Isokärsäkässukkula
<i>Heterorhabditis megidis</i>	Pikkukärsäkässukkula
<i>Phasmarhabditis hermaphrodita</i>	Etanasukkula
<i>Steinernema carpocapsae</i>	Pikkusukkula
<i>Steinernema feltiae</i>	Isosukkula
<i>Steinernema glaseri</i>	Jättisukkula